

ONKO TALOUS IKILIIKKUJA?

William L. Anderson

Newsweek-aikakausilehden maaliskuun 9. 2009 numeron pääjuttu kertoo kaiken:
“[Lopeta säästäminen nyt!](#)”

Kirjoittaja Daniel Gross julistaa,

”Meidän 14 biljoonan dollarin talouden elpymiseksi ja kukoistamiseksi, hamstraajien tulee avata lompakkonsa ja tulla kuluttajiksi, ja liikeyritysten tulee jälleen kerran olla valmiita ottamaan riskejä. Kukaan ei vaadi paluuta takaisin 400 neliön kakkosasuntoihin, tuhannen taalan käsilaukkuihin ja 6 dollarin erikoiskahveihin. Mutta taloudessamme, jossa 70 prosenttia toiminnasta perustuu kuluttajiin, tarvitsemme kuluttavia naapureita. Muutoin vajoamme mitä ekonomisti John Maynard Keynes kutsui ”säästäväisyyden paradoksiksi.” Jos kaikki säästävät löyhempänä aikana, taloudellinen aktiviteetti vähenee, tehden näin kaikki köyhemmiksi. Meidän tulee myös alkaa uudelleen investoida—ei välttämättä Citigroupin osakkeisiin tai Miamin rivitalo-osakkeisiin. Vaan ennemminkin rakentaaksemme kyvykkyyksiä, luodaksemme uusia kasvulle elintärkeitä yrityksiä ja rahoittaaksemme uusien teknologioiden luomista ja kehittämistä.”

Tämän ei tosin pitäisi yllättää, tullen *Newsweekiltä*, joka on onnistunut runtelemaan kaiken talouden analyysistä Duke lacross tapaukseen. Lisäksi se perustuu taloudellisiin myytteihin, joita toistetaan pari kertaa viikossa Paul Krugman toimesta *New York Timesissa* sekä valkoisessa talossa Larry Summersin puolesta—ja lähes kaikkien julkisten älykköjen toimesta.

Silti on tarpeen muistuttaa itseämme, että kuulemme *myyttejä*, jotka eivät pelkästään ilmaise perusteetonta taloudellista ajattelua, vaan jotka ajavat myös Yhdysvaltain talouden syvään lamaan vastuuttomalla kulutuksella ja resurssien tuhoamisella. Obaman ja valtion toimet ovat luonteeltaan poliittisia, mutta niillä on taloudellisen ”teorian” fasadi.

Jos laitan kaikki keynesiläisen virheellisyydet yhteen toteamukseen, se kuuluisi näin: nykyaikaiset keynesiläiset uskovat, että talous toimii kuin [ikiliikkuja](#), valtion kulutuksen ollessa ”rasva,” joka estää sen liikettä hidastumasta. Näiden asiantuntijoiden mukaan taloudellisen laitteen ”kitka” ovat yksityiset säästöt. Poista ne, ja talous pyörii ikuisesti, lisäten energiaa ja laajeten loputtomasti.

Luonnollisesti tällainen ajatus on palturia, vaarallista ja harhaluuloista. Itse asiassa kaikki mitä Gross sanoo taloudesta edustaa näkemystä, joka muuttuu tuhoisaksi sen siirtyessä politiikkaan. Tämän vuoksi on välttämätöntä tuoda esiin talouden todelliset perusteet sekä osoittaa kuluttajien nykyisen käyttäytymisen olevan kovasti kaivattua, jos on talouden toipuminen tulossa.

Ensimmäiseksi tulee selittää, että ”[säästäväisyyden paradoksi](#)” on yksinkertaisesti väärin. Tämä ”paradoksi” perustuu uskomukseen, että jos ihmiset lisäävät säästämistä talouden laskukaudella, he kuluttavat yhä vähemmän, ajaen näin talouden yhä alemmaksi. Ihmiset reagoivat säästämällä yhä enemmän, kunnes talous luhistuu perverssiin korkeiden säästöjen, alhaisen kulutuksen ja laajalle levinneen työttömyyden ”tasapainoon.”

Tällainen näkemys pohjautuu talouden ”ikiliikkeen” teoriaan, jossa on ”kiertävä liike”: yksittäiset kotitaloudet yhdessä yritysten ja valtion kanssa tuottavat hyödykkeitä, jotka vuorostaan yksittäiset kotitalouden kuluttavat. Niin kauan kuin tämä virtaus jatkuu esteettä (tai niin kauan kuin kuluttajat kuluttavat mahdollisimman paljon), talous suoriutuu ihailtavasti täydellä työllisyydellä.

Kuitenkin jos kuluttajat säästävät tai ”hamstraavat” osan rahoistaan, tällöin järjestelmään tulee ”vuoto,” mikä tarkoittaa etteivät kotitaloudet pysty ”ostamaan takaisin” tuottamia tuotteita. Näin ostamattomat tuotteet kasaantuvat varastoihin, jolloin yritykset joutuvat leikkaamaan tuotantoa ja irtisanomaan työntekijöitä. Tämä lisää edelleen kuluttajien epävarmuutta, mikä tarkoittaa että he säästävät yhä enemmän rahaa, ja aikaansaa alavireisen kierteen. Paul Krugman [kirjoittaa](#),

”Eräs tapa katsoa nykyistä kansainvälistä tilannetta on, että kärsimme globaalista säästämisen paradoksista: ympäri maailmaa toivotut säästöt ylittävät määrän, jonka yritykset ovat valmiit investoimaan. Ja seurauksena on globaali romahdus, joka huonontaa kaikkien tilannetta.

Eli näin jouduimme tähän sotkuun. Ja olemme yhä etsimässä tästä tietä ulos.”

Taistellakseen tätä pahuutta vastaan, valtion tulee täyttää kulutusaukot, kunnes säästäjät löytävät luottamuksen tullakseen uudelleen piittaamattomiksi kuluttajiksi. Kuitenkin jos valtio ei toimi, silloin talous syöksyy vielä syvempään kuoppaan.

Tällainen näkemys on tuskin nykyaikaisten älykköjen tuotetta. Lähes kolme vuosisataa sitten Bernard Mandeville kirjoitti ”[Fable of the Bees](#),” joka on älykäs tapa kuvata Keynesin ja Krugmanin puolestapuhumia talouden oppeja. Vastaavasti toiset ovat väittäneet, että ellei kuluttajia pakoteta kuluttamaan yhä enemmän, taloudeksi kutsuttu ikiliikkuja pysähtyisi kitkan toimesta, jota Karl Marx kutsui kapitalismin ”sisäiseksi ristiriidoiksi.”

Kuitenkin on olemassa toinen näkemys, joka on hyvin määritetty itävaltalaisten taloustieteilijöiden kuten Ludwig von Misesin, F.A. Hayekin sekä Murray Rothbardin toimesta. Tänä aikana investointianalyttikko Peter Schiff on saanut osakseen paljon. Oltuaan vuosia halveksittu taloudellisissa puheohjelmissa, hän nyt lopulta saa osakseen pienen määrän kunnioitusta.

Tämän näkemyksen mukaan talous kasvaa, koska nimenomaisesti tuotantorakenne—pääomahyödykkeiden, resurssien ja työn sekoitus—on linjassa kuluttajien ja kotitalouksien kuluttamisen ja säästämisen mallin kanssa. Tämä *ei* ole kiertoliikettä, jossa tuotantoa tuetaan kulutuksella ja halvalla luotolla, joka hankkiutuu takaisin kotitalouksiin. Sen sijaan säästäminen tarjoaa tuottajille keinon hankkia pääomaa, ja siten pääomahyödykkeitä käytetään tuottamaan *lisää hyödykkeitä käyttäen vähemmän resursseja, jotta vasta vapautuneet resurssit voidaan hyödyntää tuottamaan aikaisemmin ei saatavilla olleita asioita.*

Tämä näkökulma huomio niukkuuden lain. Se myös huomioi, että lisäkulutus mahdollistuu *ainoastaan* lisätuotannolla, joskin *tuotannolla joka on linjassa talouden sekä yksilöiden kulutus- että säästämistapojen kanssa.* Jos luodaan pääomalinjoja, jotka *eivät* ole yhteensopivia kuluttajien asettamien säästö- ja kulutusmallien kanssa, tällöin pääoma on *virhesijoitettu.*

Virhesijoittaminen ei tapahdu sattumalta. Se tapahtuu koska valtio, rahaviranomaisten toimesta, on tukahduttanut todellisen korkotason ja on saattanut käyntiin luottovetoisen nousukauden, jota ei voida hillitä. Koimme tämän aluksi osakemarkkinoiden kuplana ja myöhemmin asuntokuplana. Molemmissa tapauksissa

rahaviranomaiset päättivät painaa korkotason alle markkinoiden tason ja tämän jälkeen kannustivat ihmisiä lainaamaan, lainaamaan ja lainaamaan.

Sekä osakemarkkinoiden että asuntojen ”boomit” saivat näyttämään, että talous oli hyvässä kunnossa. (Arthur Laffe kertoi Peter Schiffille 2006 tähän tyyliin ”Amerikan talous ei ole koskaan voinut paremmin,” samaan aikaan sättiessä Schiffiä tämän kertoessa Yhdysvaltain talouden vaappuessa katastrofin partaalla.) Kirjassaan Clintonin hallinnosta, Paul Begala julisti talouden olleen Bill Clintonin valtavuosien aikana ”[paras talous koskaan](#).” Tosiaankin, nousukaudet ovat hauskoja niin kauan kuin ne kestävät, mutta niiden täytyy *aina* päättyä.

Yhdysvaltain talous—itse asiassa, *maailmantalous*—ei ole vaarassa sen takia että ihmiset ovat yllättäen lopettaneet kuluttamisen ja velanoton. Se on vaarassa, koska valtioiden toimenpiteet ovat johtaneet massiivisiin virheinvestointeihin, joita markkinat (ilman valtioiden lupaa) ovat likvidoimassa tälläkin hetkellä. Lisäksi huomamme Obaman hallinnon häärivän juuri niiden Yhdysvaltain sektorien ympärillä—kuten energian—jotka ovat osoittaneet vahvuutta.

Sen sijaan että kohtaisivat totuuden ja antaisivat eivät pelkästään virheinvestointien epäonnistua vaan myös todellisen toipumisen tapahtua, Obama, Krugman ja heidän liittolaisensa väittävät, että tämä ”ikiliikkujana” tunnettu talous tarvitsee ainoastaan hiukan lisää kulutusta voiteluaineeksi ja kaikki on taas hyvin. Totuus on toisaalla, mutta asiantuntijat ja poliittiset luokat ovat sulkeneet korvansa, peittäneet silmänsä ja jatkavat juoksemista jyrkännettä kohden, vaatien meidän loppujen seuraavan heitä.

Alkuperäinen artikkeli: [Is the Economy a Perpetual Motion Machine?](#)